

dolf-ovo) ne more prav izgovarjati, zato ker ime Rudolf — dasi je lepo in častljivo — za usta trdega Slovenca ni stvarjeno, *) kakor je tudi marsiktero slovensko ime okorno v nemških ustih.

Po tem takem mislimo, da so se prenačili tisti gospodje, kateri so novo, poslovenjeno ime nasvetovali in ga začeli brž rabiti.

Mi pravimo: čast in slava blagemu Rudolfu, utemeljitelju tega mesta, ki je znano po nekdanjem, spet oživiljenem nemškem imenu „Rudolfswerth“, slovensčini pa naj ostane to priljudno mesto „Novo mesto“ tudi poslej in sicer dotlej, dokler ne zaželé družega slovenskega imena — sami Novomeščani. Le-ti pa si menda drugega (slovenskega) imena ne želé, in si ga ne bodo želeli, če jim povemo to, kar je djal neki domorodec, da si on namreč dolenske strani brez Novega mesta še misliti ne more. — Če se je spremenilo nemško ime, zato ni, da bi se moralo spremeniti tudi slovensko. Saj je mnogo takih mest, trgov in vasi, ki se jim slovensko ime ne vjema z nemškim!

O tej priliki naj povemo pa še eno, ki nam je že davno na srcu. Nekteri pisatelji naši so počeli pisati: „z Novomesta“, „(pri) Novomestu“, „za Novomestom“ itd. Kadar beremo kaj takega, dozdeva se nam, kakor bi nas kdo ... zauhoval. Pa menda čuti take (nevidne) zaušnice z nami vred tudi vsak trd Slovenec. Vès narod slovenski sklanja mestna imena: Stari trg, Nova gora, Novo mesto itd. ravno tako kakor se sklanjajo narodna (samostavna) imena s prilogi: stari trg, nova gora, novo mesto itd. Živa duša ne pravi: „iz Starotrga“, „iz Novogore“, „iz Novomesta“ itd., nego vès narod govori: „iz Novega mesta“ (kakor iz „novega mesta“ itd. — Tako pa govori narod po svoji stari pravici. Te stare pravice mu ne sme kratiti tedaj noben pisatelj.

Ker se potegujejo vsi naši pisatelji tako možki za pravice našega naroda, posebno za svete pravice narodnega jezika, zato se nadjamo, da se bodo poslej ogibali tudi krive sklanje, ki so se je lotili le po nekaki krivi misli. Ali jih je zapeljala celó nova „slovnica za oči“? Po tej slovnici je začel menda nekdo tudi pisati sè namesto šč.

Dozdeva se mi, da je počel najprej vrli naš pisatelj P. Ladislav pisati: „Novomesto“, „z Novomesta“ itd., češ, ker ni nemško ime (ondaj „Neustadt“) na dvoje razdeljeno, čemu bi pa bilo slovensko. Ali zbog nemščine ne smemo narodnega govora kvariti, dasi utegne biti očem ugodneje, če vidijo za eno mesto le eno nerazdeljeno ime. Tudi Lahji in Francozi imajo takih razdeljenih imen (červno jih ne sklanjajo kakor mi na sredini in na koncu). Sklanja „Carigrad“, „iz Carigrada“ itd. nam ne daje pravice, da bi smeli zoper narodno rabo sklanjati tudi: „iz Starotrga“ itd. Ravno tako napačno bi bilo sklanjanje: „Starotrgr“, „iz Starotrgr“ po izgledu: „Mokronog.“ To ime iz besed „mokra noga“ zvarjeno in okrajšano, ki se mu je potem sprevrgel tudi spol, je med mestnimi imeni pri nas nekaka posebnost, ki se ne more in ne sme vselej posnemati. Res, da pravi Srbin: „Beograd“ (o = l), „iz Beograda ali Biograda“ itd.; ali noben Srbin ali Hrvat ne veli: „iz Novisada“ ali „iz Novosada“, nego: „iz Novog Sada“ ali „Novoga Sada“ itd. Tako sklanjajo tudi druga taka imena (razun Carigrada) vsi Jugoslovani, — tako jih sklanjajo tudi drugi Slovani.

*) Pri nas domá na priliko izgovarjajo kmetje „Rudof“ (namesti „Rudolf“), tedaj bi izrekli tudi „Rudofovo“, „Rudofovčan“ (namesti „Rudolfovo“). Tako bi izgovarjali to ime menda do malega vsi priprosti Slovenci. Pis.

Slovansko slovstvo.

* *Ilirski Primorjan*, ki so ga „Novice“ lani napovedale, prišel je v Trstu ob novem letu res na svitlo. Prva dva lista, ki smo ju dozdej prejeli, kažeta, da se častito vredništvo vrlo drži svojega načela: „koristno družiti sè sladkim“, kajti mnogo podučnega in kratkočasnega prinesla sta za narod slovenski. — Vsak mesec izhajata dva lista v lični opravi; naročnina za celo leto po pošti znaša le 1 gold. 60 kr. za pol leta 80 krajc.

* *Karlovački Viestnik* se zove list, ki je začel ob novem letu izhajati v Karlovcu pod vredništvom Ljudevita Tomšiča. — Tudi ta list poln je podučne in zabavne tvarine v prozi in poezii. Priporočamo ga tudi našim Slovincem, vzlasti takim, ki v poduk v hrvaškem jeziku želijo vsaki teden pripraven listek v roke dobivati. Cena po pošti za pol leta mu je 3 gold.

* Dobro znani „Slavische Blätter“ Lukšičeve oblekli so se z novim letom v še okusnišo opravo in so, utrjeni po zadovoljnosti svojih bravcev, krepko nastopile drugi tečaj. Res krasna podoba Nikola I., kneza črnogorskega, kinča prvi list, kateri je posebno bogato obdarovan sè slovstvenimi naznanili, ktera nemškemu svetu kažejo delavnost slovansko. Slovanski reči namenjeni listi so tedaj vredni krepke podpore.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

(Dalje.)

Privihravši z veliko silo do mužavine, zagleda vojska unkraj dobro oborožene Lukovce. Kar zažene vse, mlado in staro, grozen bojni krik, da so pobegnile iz slovenske dežele vse bele vrane, in jih ni nazaj do današnjega dne. Pa Lukovci se jih ne ustrašijo, červno so pustili žene in otroke domá. Hrabro bíje jim v prsih srce, in med divjim kričanjem Bobovcev zapojó junaško pesem, ki jo je v naglosti zložil študirani kovač.

Naprej zastava slave
In sreče lukovske,
Naj vrage trmoglave
Popije muri vse!

S sekirami in bati
Mi v boj pritiskamo,
Po suhem in po blatí,
Kaj maramo za to?

Baba mi je godrnjala:
Jaz ti bom že vojsko dala,
Kričala je deca mala:
„Tu ostani, atec moj!“

Žena, deca bodi zdrava,
Kliče dnes me očetnjava,
Srečna lukovska zastava:
Hajdmo hajdmo za njo v boj!

Tako popevali so lukovski korenjaki, in če se ne motim, slišal sem enako pesem že sam pri neki slovenski „besedi.“ Šine jim nezmagljiva moč v ude, stali so kakor Grki pri Termopilah.

Zdaj prilomastijo Bobovci do struge in zgrade, kar obmolknejo in osupnjeni obstojé. Da bi jim sovražniki pot zaprli, te zvijače bi si ne bili v sanjah mislili. Pa niso se dolgo debelo gledali, kajti mahoma začne vsa lukovska vojska lučati debelo kamenje in drva čez vodo, da jim prihaja černo pred očmi. In glejte je, glejte! strašljive mevže, drug za drugim začno kopita pobirati, — deca in ženske so brž na begu, ko bi jih razpihnil veter.

Vstane stotero vpitje in ječanje, vse gré križem, kakor v babilonski zmešnjavi. Bob v steno je generalov klic: „Stojte, babeži, holt!“ Le Štampihar Vid in majhen trop za njim se ne dá oplášiti. Srdu rjove in se peni vès banderaš, kakor razkačen oroslan. Ko pa ga zadene zdaj drva v nogo, ne vzdrži se več; z glasnim klicem: „za monoj, kdor je mož!“ skoči v vodo